

مدل سازی عوامل بازدارنده در توسعه فراگیر ورزش باستانی و زورخانه ای با استفاده از معادلات ساختاری

زارع علیرضا^۱، نوری شهرزاد^۲، سعیدی شکرالله^۱، حسینی سید عبدالله^۱

۱- دبیران آموزش و پرورش فارس ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز

مقدمه:

مدارک جمع آوری شده در سال های اخیر اهمیت فعالیت بدنی را در سلامتی و آمادگی جسمانی افراد در طول عمر به اثبات رسانده اند. فعالیت بدنی منظم خطر ابتلا به بیماری های مزمن را کاهش می دهد و باعث افزایش سطح سلامت عمومی افراد می شود (۱). در گذشته های دور ای نمرز و بوم همواره ورزش به عنوان هنری در خدمت دفاع مقدس، ناموس، عقیده و ... بوده و به همین دلیل تقدس داشته است. جایی که پهلوانان در هیبت اسطوره ها برای مردم جلوه نموده اند و در حماسه آفرینی، جنگ ها، فرهنگ ها، ادبیات، هنر، شعر و ... تاثیرگذاری فوق العاده ای داشته اند (۶). تاریخ چند هزار ساله ی این مرز و بوم با کشتی پهلوانی اجین شده است. در فرهنگ اساطیری ما پهلوانان جایگاه شناخته شده و ممتازی دارند و فرازهای بلند تاریخ را رسم نموده اند. پهلوانانی که با نیروی ایمان و قوت بازو برای ایران زمین افتخار آفریده اند و نام خود را جاویدان ساخته اند (۴). نقش زورخانه در احیای نهضت ملی ایران بر ضد سیادت عرب و همچنین در رستاخیز زبان و فرهنگ فارسی و آئین فتوت و جوانمردی که بیش از هزار سال قبل از جمله حمله اعراب به ایران در کشور ما رواج داشته، اهمیت بسزایی دارد (۵). در گذشته زورخانه توانسته است عملکردهای خاصی را در جامعه ایران برآورده نماید که متضمن نقش فراتر از یک مکان ساده برای انجام تمرینات بدنی و فیزیکی می باشد. همگانی شدن ورزش باستانی و زورخانه ای فوایدی فراوانی را در پی خواهد داشت. توسعه و رواج ورزش همگانی موجب افزایش نشاط اجتماعی و بهره وری ملی می شود. پل چارتیر ورزش همگانی را متعلق به فرهنگ یک جامعه می داند که دارای ارزش های واقعی مخصوص به خود است (۳). انگیزه شرکت در فعالیت بدنی و ورزش تحت تاثیر تفاوت های فرهنگی قرار می گیرد (۱). تحقیقات اندکی در حوزه ورزش باستانی و زورخانه ای انجام گرفته است. طاهری (۱۳۸۷) در تحقیق خود اعلام نمود که مراکز متولی ورزش باستانی و زورخانه می بایستی در برنامه ریزی های خود تغییراتی را داشته باشند تا حداکثر بهره بری را در این حوزه به ارمغان بیاورند (۲). آتش سخن (۱۳۸۳) نیز در تحقیق خود به نقش ویژگی های فرهنگی در توسعه ورزش باستانی اشاره نمود. با توجه به تحقیقات اندک انجام شده در این حوزه لزوم تحقیق در این ورزش ضروری به نظر می رسد (۱). ورزش باستانی و زورخانه ای از ورزش های قدیمی کشور ما می باشد که متاسفانه در حال حاضر در بین تمامی شهروندان به فراموشی سپرده شده است. به منظور توسعه این ورزش موانعی پیش روی می باشد. تحقیق حاضر با هدف بررسی این موانع شکل گرفته است و در این تحقیق به دنبال این سوال می باشد که موانع توسعه فراگیر این ورزش چه می باشد و میزان اهمیت هر یک چقدر می باشد؟

روش شناسی تحقیق:

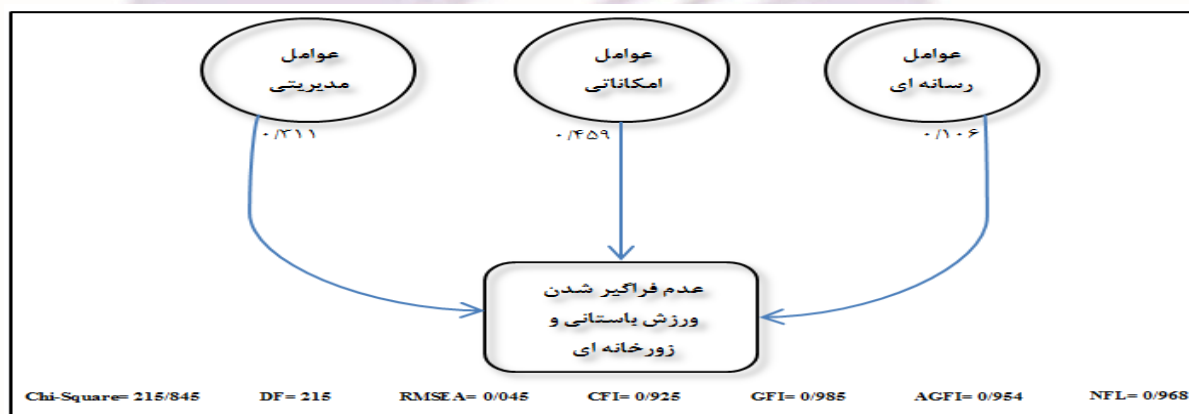
روش تحقیق حاضر پیمایشی می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل مربیان، ورزشکاران فعلی در ورزش باستانی و زورخانه ای، اساتید دانشگاهی و افراد مطلع در این حوزه می باشند. که متاسفانه آمار دقیق از تعداد ورزشکاران و مربیان در اختیار نبود. به همین دلیل با توجه به فرمول تعیین حجم نمونه کورکران در وضعیت نامشخص نبودن جامعه آماری تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردید. از این تعداد ۴۲ مربی و ۳۴۲ ورزشکار بودند که سعی گردید بر حسب مناطق مختلف جغرافیایی و بر حسب انتخاب در دسترس این افراد انتخاب گردند که بر این اساس از شهر های تهران، اصفهان، شیراز،

زنجان، کرمان و اهواز این افراد انتخاب گردیدند. همچنین تعداد ۳۰ تن از اساتید دانشگاهی و ۲۵ تن از افراد مطلع در این حوزه نیز در نمونه تحقیق وارد گردیدند. پرسشنامه تحقیق حاضر پرسشنامه ۲۰ سوالی محقق ساخته بود که روایی صوری آن با استفاده از نظر خبرگان، روایی سازه نیز بر اساس روش تحلیل عاملی اکتشافی و پایایی آن بر اساس محاسبه آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت ($\alpha=0/79$). به منظور تجزیه و تحلیل داده های تحقیق حاضر از روش های آماری تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی و همچنین تحلیل مسیر استفاده شد. کلیه روند تجزیه و تحلیل ها در محیط نرم افزارهای SPSS و AMOS انجام گردید.

یافته ها:

به منظور شناسایی عوامل بازدارنده در توسعه فراگیر ورزش باستانی و زورخانه ای و دسته بندی آنها از روش آماری تحلیل عاملی استفاده شد. نتیجه آزمون کفایت نمونه برداری کیزر-می یر-الکین میزان $0/874$ را نشان داد. نتیجه آزمون کرویت بارتلت در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار شد. نتایج آزمون های کیزر-می یر-الکین و بارتلت نشان داد که داده های تحقیق حاضر برای انجام تحلیل عاملی مناسب می باشد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که در کل ۳ عامل $61/251$ درصد از واریانس کل سوالات را در بر گرفت. با توجه به عنوان موضوعات؛ عامل شماره ۱، عوامل امکاناتی؛ عامل شماره ۲، عوامل رسانه ای؛ و نهایتاً عامل شماره ۳، عوامل مدیریتی نام گذاری گردید. پس از مشخص شدن عامل ها در مرحله بعد موارد مربوط به هر عامل مشخص شد. لازم به ذکر است به علت اینکه مشخص کردن این موارد بدون چرخش آسان نیست بنابراین از چرخش واریمکس در مشخص کردن موارد استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که در عوامل امکاناتی نبود اطلاعات کافی در مورد این رشته با بار عاملی $0/751$ مهمترین عامل مشخص گردید. در قسمت عوامل رسانه ای عدم وجود تبلیغات نامناسب در این حوزه با بار عاملی $0/712$ مهمترنی عاملی مشخص گردید و نهایتاً عدم توجه مسئولین به این رشته ورزشی با بار عاملی $0/768$ مهمترین عامل در بین عوامل مدیریتی مشخص گردید. نتایج تحقیق همچنین نشان داد که عوامل امکاناتی با تاثیر $0/459$ مهمترین مانع در فراگیر شدن ورزش باستانی و زورخانه ای کشور را دارد. شکل شماره ۱ مدل آماری تحقیق را به نمایش گذاشته است. مطابق با شاخص های این مدل مشخص می گردد که مدل؛ یک مدل آماری مناسب می باشد.

شکل شماره ۱: مدل آماری تحقیق

نتیجه گیری:

همان طور که نتایج تحقیق حاضر نشان داد عوامل امکاناتی مهمترین عامل و عوامل رسانه ای کم اهمیت ترین عامل در عدم فراگیر شدن ورزش باستانی و زورخانه ای را دارد. هرچند واضح هست که هر ۳ دسته عامل از عوامل مهم و حیاتی می باشند و همچنین مشخص است که این عوامل به یکدیگر تا حدی وابستگی دارند. تحقیقاتی در این حوزه انجام نشده است که بتوان نتایج آنها با تحقیق حاضر مورد مقایسه قرار داد. اما در تک تحقیق مشاهده شده آتش سخن (۱۳۸۳) به اهمیت عوامل فرهنگی در تغییر رویه مردم اشاره نمود. به نظر می رسد با توسعه ۳ عامل مشخص شده در تحقیق حاضر شامل عوامل امکاناتی، رسانه

ای و مدیریتی به راحتی مردم با این ورزش آشنا خواهند شد. به نظر می‌رسد عوامل مربوط به فرهنگ سازی در دل ۳ عامل دیگر قرار دارد. با توسعه این عوامل، امکان گسترش این ورزش فراهم خواهد شد. توسعه این رشته ورزشی به طور فزاینده می‌تواند فوایدی بر ورزش کشور داشته باشد. شاید مهمترین فایده گسترش فرهنگ پهلوانی و اخلاق مداری در ورزش، که امروزه کمتر شاهد آن می‌باشیم.

واژه های کلیدی: توسعه، ورزش باستانی، ورزش زورخانه ای

منابع:

۱. آتش سخن، بنفشه، (۱۳۸۳)، بررسی بسترهای اجتماعی شکل گیری زورخانه ها با نگاه مردم شناسی در شهر سمنان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
۲. طاهری، حشمت الله، (۱۳۸۷)، بررسی مردم شناختی ورزش باستانی و زورخانه ای در شهر کرمانشاه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
۳. شفیق زاده، محسن، (۱۳۸۶)، تعیین اعتبار و پایایی پرسشنامه های انگیزشی شرکت در فعالیت های بدنی و تکلیف گرایی و خود گرایی در ورزش، پژوهش در علوم ورزش، ۱۴، ۳۱-۱۵
۴. صدیق ایمانی، مصطفی، (۱۳۸۷)، آیین جوانمردی زورخانه و ورزشباستانی در روند تاریخ، خانه کتاب ایران، کتاب ماه هنر، شماره ۱۲۱، ص ۴۲-۵۷
۵. صریفی، هایده؛ (۱۳۸۵)، وادی پهلوانان، فصلنامه رشد آموزش تربیت بدنی، دوره ۶، شماره ۴، ص ۱۳-۱۰
۶. گودرزی، محمود؛ (۱۳۸۳)، سیر تطور ورزش باستانی و زورخانه در ایران، فصلنامه حرکت، ۲۲، ۱۷۰-۱۴۹

